ФРАЗЕОЛОГИК ӘЙТЕЛМӘЛӘР

КАЗАН ШӘҺӘРЕ КИРОВ РАЙОНЫ,»3 НЧЕ ТАТАР ТЕЛЕНДӘ БЕЛЕМ БИРҮЧЕ ГИМНАЗИЯ»НЕҢ,ЮГАРЫ КАТЕГОРИЯЛЕ ТАТАР ТЕЛЕ ҺӘМ ӘДӘБИЯТЫ УКЫТУЧЫСЫ САДЫЙКОВА ГӨЛСИНӘ СОЛТАН КЫЗЫ

Максатлар:

1. Фразеологик әйтелмәләр турында мәгълүмат бирү
2. Фразеологик әйтелмәләрне сөйләмдә дөрес һәм урынлы куллана белү күнекмәләрен формалаштыру
3. Халык авыз иҗаты һәм әдәби әсәрләр аша әхлаклылык тәрбияләү

Эт белән мәче шикелле

- Araларыннан су да үтми.

- Акыллы баш

- Борын салындыру

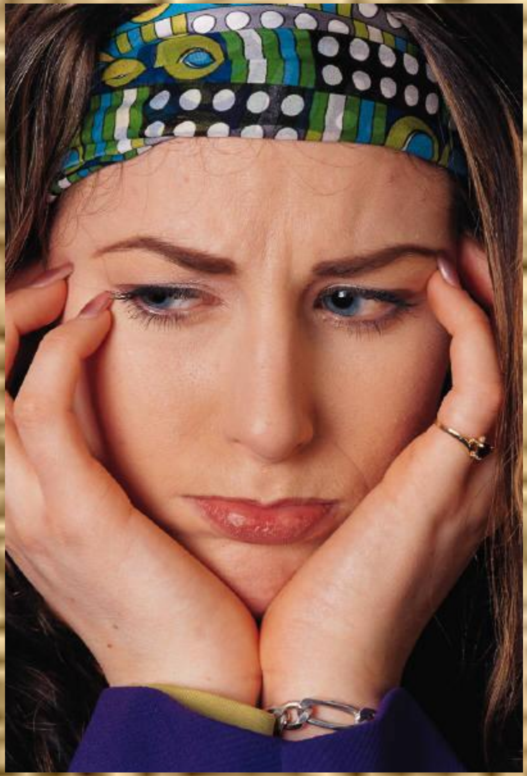

- Куллары алтын

Энә төшәр урын юк

Күчерелмә мәгънәгә ия булган, таркалмый торган сүзтезмә – фразеологик әйтелмә **дип атала.**

Фразеологик әйтелмәләр ике яки берничә сүздән тора.

1. Бакчада бер малай **агач атка атланып** уйный.
2. Безнең бозауның **мөгезе чыкты** инде.
3. **Күз бәйләнгән** килеш уенчыкларны кисеп төшерергә кирәк иде.

1. Җитмәсә, әлеге адәм **агач атка атландырып** китте. (Ф. Х.)
2. Тотасың да үзенчә бер **мөгез чыгара** башлыйсың. (Ә. Ф.)
3. Мин урман авызына кергәндә **күз бәйләнеп** өлгергән иде инде. (Г. Б.)

Фразеологик әйтелмәләрне башка бер сүз белән алыштыру мөмкин.

Мәсәлән:

- Кот очу – курку;
- Авыз еру – көлү;
- Кесәсе калын – бай;
- Карт төлке – хәйләкәр.

Сүз кату

Сүз көрәштерү

Сүзен кисү

Сүз кайтару

Сүзсез калу

Сүзне үлчәп сөйләү

бәхәсләшү

эндәшү

җавап бирү

сүз төгәлләнмичә калу

уйлап сөйләү

эндәшмәү

Төрле телләрдә фразеологизмнар күп очракта охшаш булалар.

Борын төбендә генә – под носом;

Колагын торгызу – навострить уши;

Бармак аша карау – смотреть сквозь пальцы.

Күчерелмә мәгънәгә ия булган, таркалмый торган сүзтезмә – фразеологик әйтелмә **дип атала.**

Афәрин, булдырдыгыз!